

SESTRY VÝCHODNÍ EVROPY CENTRUM EXCELENCE PRO KONTROLU TABÁKU II

Zpravodaj č. **6**
Květen – Srpen 2018
EE-COE II

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

ČESKÁ REPUBLIKA

Ve dnech 6. – 9. května 2018 se konal **26. výroční sjezd České kardiologické společnosti**. Sesterská sekce proběhla 7. května 2018 na brněnském výstavišti. Prezentace byla zaměřená na roli sestry v krátké intervenci u pacientů s kardiovaskulárním onemocněním vysvětlenou pomocí případové studie. Byla obecně popsána role sestry v rychlé intervenci, jakož i školení a prezentace projektů COE I. a COE II. Prezentace skončila představením kazuistiky úspěšné léčby pacienta s kardiovaskulárním onemocněním rok po skončení kouření. Sesterské sekce se zúčastnilo okolo 50 sester, z nichž jedna třetina kouří. Dotazy se jako obvykle týkaly léčby, konkrétně léku vareniklinu – jak dlouho se užívá, zda je k dispozici pouze na předpis a jaká je míra úspěšnosti. Mimo jiné byly sestry pozvány ke spolupráci.

Stanislava Kulovaná a Vladislava Felbrová
na 26. výročním sjezdu České kardiologické společnosti

Prezentace Vladislavy Felbrové

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

■ ■ ■ ČESKÁ REPUBLIKA

Konference pro zdravotnické odborníky a širokou veřejnost s názvem „**Kouření během nemocniční léčby**“ se konala 22. května 2018 v Ústřední vojenské nemocnici (ÚVN). Konference se účastnilo celkem 67 lidí a o její organizaci se postarala Katka Křenková. Účastníci konference se mohli dozvědět, proč je potřeba věnovat pozornost kouření během nemocniční péče, jak můžeme kuřákům pomoci se zbavit jejich závislosti, jaká rizika si kuřáci nesou po operacích, vliv kouření na erektilní dysfunkci a jaké budoucí plány ÚVN v této oblasti má. Katka dále hovořila o mezinárodním projektu EE-COE II. Prezentace Katky Křenkové se týkala „Sester pomáhajících kuřákům přestat kouřit – Centrum excelence pro kontrolu tabáku“ prof. MUDr. Eva Králíková, CSc. zase předáškla o „Kuřácích v nemocnici“

Ústřední vojenská nemocnice je nyní zcela nekuřácká!

Jedná se o první nemocnici v České republice, která tento odvážný krok učinila a jistě bude názorným příkladem, které budou ostatní nemocnice následovat

Světový den bez tabáku konaný 31. května 2018 se

opět nesl ve znamení dvou veřejných akcí pořádaných členy našeho týmu:

- V rámci Světového dne bez tabáku sestry Vladislava Felbrová a Stanislava Kulovaná měřily množství vydechovaného oxidu uhelnatého u kolemjdoucích zájemců. Tato **veřejná akce se konala před vchodem do Fakultní polikliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze**. Jako vždy byly poskytnuty informace o odvykání kouření, jeho dopadu na zdraví a možnosti léčby. Propagační materiály byly distribuovány s kontaktními údaji do všech center pro závislé na tabáku v České republice. Pozitivní zpětná vazba na tuto akci se odráží v počtu nových pacientů v Centru léčby pro závislé na tabáku.

Katka Křenková prezentující projekt EE-COE II

Nový banner oznamující zákaz kouření v areálu Ústřední vojenské nemocnice

Veřejná kampaň nejen pro veřejnost (V. Felbrová a S. Kulovaná)

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

■ ■ ■ ČESKÁ REPUBLIKA

- V rámci Světového dne bez tabáku se další **veřejná akce** konala **ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady** (FNKV), kterou organizovala Eva Roubíčková.

Protože je FNKV zapojená do Světové sítě zdravotní péče bez tabáku, chtěli jsme veřejnosti připomenout význam prevence a podpory zdraví a zvláště pak problematiku kouření. Akce byla pořádána především pro zaměstnance, ale byla také otevřená pro veřejnost – pacienty, návštěvníky nemocnice a studenty.

Kuřáci, i ti bývalí, měli možnost si změřit intenzitu vlastního kouření – tedy množství vydechaného oxidu uhelnatého a změřit si vlastní závislost na nikotinu (Fagerströmův test). Akce se setkala s velkým zájem o tento druh informací.

Kromě doporučení, jak zvládnout odvykání kouření a jak se vyhnout abstinenčním příznakům, byly diskutovány různé terapeutické možnosti zvládnání dní bez cigaret. Na akci byla k dispozici široká řada letáků a brožur obsahujících užitečné rady, jak přestat kouřit, a kontakty na centra pro závislé na tabáku.

Veřejná akce v lékárně FNKV (na fotografii vpravo Eva Roubíčková)

Během **12. sjezdu České psychiatrické společnosti ČLS JEP** (13. – 16. června) v **Mikulově** byl 14. června celý blok programu věnován tématu „Psychiatrie a kouření“. Úvodní přednášky se ujal předseda psychiatrické společnosti doc. MUDr. Martin Anders, poté následovala přednáška MUDr. Zuzany Provazníkové z Psychiatrické nemocnice v Bohnicích, která byla věnována přístupu ke kouření této největší psychiatrické nemocnice, včetně kontroly dokumentace krátké intervence sester v rámci ošetrovatelské dokumentace, které byli proškolené díky projektu EE-COE II.

Účastníci bloku „Psychiatrie a kouření“
(druhá zleva Prof. Eva Králíková, Lenka Štěpánková
a Zuzana Provazníková)

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

MAĎARSKO

Dne 7. května na **Národním semináři institucí pro podporu zdraví** kolegové z Metodického centra pro odvykání kouření – Dr. Péter Csányi, vedoucí oddělení řízení metodiky, Dr. Zsuzsa Cselkó, Erika Pataki a Diána Darwish – prezentovali probíhající činnosti, včetně naší účasti v projektu EE-COE II. Semináře se účastnilo 200 kolegů z institucí na podporu zdraví z celé země. Seminář poskytl příležitost informovat účastníky o našem odhodlání pro rozšíření sítě veřejného zdraví. Účastníci semináře se dozvěděli o školení nabízeném Metodickým centrem, službě Quitline a našich aktuálních národních a mezinárodních aktivitách v oblasti kontroly tabáku.

V rámci Komplexního programu pro prevenci nemocí oběhové soustavy Metodické středisko 18. května uspořádalo na **Korányiově národním institutu pulmonologie v Budapešti první seminář pro sestry pracující na ambulantních plicních klinikách**. Seminář pořádala Dr. Márta Fényes a Erika Pataki a zúčastnilo se jej 16 zdravotních sester, které budou poskytovat poradenství a odkazovat na Quitline (linku pro odvykání kouření). Také budou o svých poradenských úsilích informovat Metodické centrum a odkazovat zákazníky na službu Quitline pro dlouhodobou spolupráci.

Druhý seminář pro sestry ambulantních plicních klinik se v rámci Komplexního programu pro prevenci nemocí oběhové soustavy konal v Pécsi 25. května a pořadali jej Erika Pataki, Diána Darwish a Dr. Zsuzsa Cselkó, přičemž se jej zúčastnilo celkem 36 návštěvníků. Kromě zdravotních sester se semináře zúčastnili také pečovatelky a studenti z Fakulty zdravotnických věd, kteří o diskutovaná témata projeví velký zájem.

Erika Pataki během prezentace v rámci 2. semináře uskutečněného 25. května

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

■ ■ ■ MAĎARSKO

V pořadí již **60. Sjezd Maďarské respirační společnosti** se konal v Pécsi, ve dnech **23. – 26. května**, a zúčastnilo se jej přibližně 800 zdravotníků z celé země. Na sjezdu se uskutečnily dvě prezentace týkající se kontroly tabáku. 25. května paní Erzsébet Vecsernyés prezentovala svůj výzkum nazvaný „Analýza znalostí a použití poradenských

metod pro odvykání kouření mezi zdravotními sestrami pulmonologie“. Ve stejný den se konala také prezentace Dr. Zsuzsa Cselkó „Kuřácké návyky v Maďarsku – analýza národních zdravotních průzkumů“, která byla založena na její vlastní analýze a interpretaci souvisejících dat.

Dne **30. května** se **Světový den bez tabáku 2018 slavil ve spojení s Budakeszským dnem výzev**. Akce se pořádala na téma „**3 generace sjednocené pro zdraví**“ a byla financována Komplexním program pro prevenci nemocí oběhové soustavy. Úvodní slovo měli Ottilia Dr. Csutoráné, Dr. Győri, starosta města Budakeszi, Dr. Gábor Kovács, vrchní ředitel Korányiova národního institutu pulmonologie, Dr. Ledia Lazeri, vedoucí pobočky Světové zdravotnické organizace v Maďarsku a Profesor Dr. János Tomcsányi, vedoucí oddělení, člen Maďarské vysoké školy kardiologie. Vedení města Budakeszi a Korányiov národní institut pulmonologie podepsali „Program zdraví budského kraje“ – společný akční plán pro koordinaci úsilí v řešení podpory veřejného zdraví v regionu, konkrétně na podporu prevence, monitorování a léčby kardiovaskulárních, plicních a muskuloskeletálních nemocí, rakoviny, cukrovky, duševního zdraví a zdravotní péče dětí a mladistvých. Cíl akce propagovat životní styl bez kouření a oslovit všechny generace byl úspěšně splněn.

Programů, ve kterých odborníci z Korányiova národního institutu pulmonologie nabízeli funkční vyšetření plic, měření vydechaného množství CO, vyšetření zdravotního stavu kardiovaskulární soustavy a zdravotní poradenství, se zúčastnilo na 662 lidí. Účastníci měli možnost se přihlásit do programu screeningu rakoviny plic nízkodávkovým CT, který je momentálně ve fázi klinického výzkumu na Korányiově institutu a má být implementován v celé zemi do roku 2021.

Měření vydechaného množství CO během Budakeszského dne výzev ze dne 30. května

Pro zdravotní sestry pracující v ambulantních plicních klinikách, které nebyly vyškoleny v poradenství pro odvykání kouření, ale zapojily se do Komplexního programu pro prevenci nemocí oběhové soustavy, byl ve dnech **1. – 2. června** uspořádán třetí **seminář v Korányiově institutu v Budapešti**. Dvoudenního semináře organizovaného Dr. Mártou Fényes, Erikou Pataki a Lucou Hodász se zúčastnilo 36 sester.

Třetí seminář v Korányiově institutu

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

■ ■ ■ MAĎARSKO

Erika Pataki a Erzsébet Tóth 9. června nabídly **měření úrovně CO a rady pro odvykání kouření celkem 35 lidem v rámci komunitní zdravotní akce** konané ve 12. okrsku Budapešti.

V průběhu dní 14. – 16. června se Erika Pataki zúčastnila **3. ENSP - CNPT Mezinárodní konference v Madridu a prezentovala zde vlastní poster s názvem „Odvykací a vzdělávací program v Maďarsku“.**

2. června se kolegyně z Metodického centra, Diána Darwish a Erzsébet Tóth, účastnily **slavnostního otevření nové ambulantní kliniky v Budakeszi**, kde také celkem 67 zájemcům poskytli měření hladiny CO a poradenství pro odvykání kouření.

14. srpna se uskutečnil **čtvrtý seminář** organizovaný Dr. Mártou Fényes a Erikou Pataki pro zdravotní sestry pracující v ambulantních plicních klinikách. Semináře se účastnilo 5 sester, které se nově zapojily do Komplexního programu pro prevenci nemocí oběhové soustavy.

18. srpna se Korányiův institut, včetně kolegů z Metodického centra, Dr. Pétera Csányie, Eriky Pataki a Erzsébet Tóth, zapojil do **Rodinného dne v Budakeszi**, v jehož rámci nabídl měření hladiny CO a poradenství pro odvykání kouření a kde zájemci opět měli možnost se přihlásit do programu screeningu rakoviny plic nízkodávkovým CT, který probíhá v Korányiové institutu.

Erzsébet Tóth 25. srpna poskytovala **poradenství pro odvykání kouření v rámci komunitního zdravotního dne „Roma Junialis“** organizovaného Úřadem pro podporu zdraví v Bicske. Jedná se o významnou společenskou akci pořádanou každoročně pro oslovení romské populace a poskytnutí možností měření a rad pro zdravý životní styl. Erzsébet poskytla konzultace celkem 22 zájemcům.

Erika Pataki a Stella Bialous s prezentovaným plakátem

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

MOLDAVSKO

Národní konference na oslavu Dne zdravotních sester se konala 12. května 2018. Konference se účastnily zdravotní sestry z celé země, zástupci ministerstva zdravotnictví, sociální péče a ochrany dětí, zdravotní unie, zástupci orgánů veřejné moci, hromadných sdělovacích prostředků atd. Konference se konala v regionu Criuleni, v kulturním domě. Celkový počet účastníků se vyšplhal na 560. Na konferenci byla také řada prezentujících, mezi nimi Elena Stempovskaia, vrchní sestra EE-COE II, Natalia Zarbailov – odbornice v oblasti veřejného zdraví, Maria Negrean – zástupce ředitele pro praxi, Centrum excelence v oblasti lékařství a farmacie „R.Pacalo“; Maria Munteanu, poradkyně rady v rámci projektu EE-COE II na léčbu závislosti na tabáku, a mnoho dalších.

Účastníci národní konference z 12. května 2018

Maria Munteanu, odborný poradce EE-COE II, prezentující na konferenci

Další aktivity týmu zahrnovaly:

- Řešení organizačních aspektů a plánování aktivit projektu pro nadcházející měsíce
- Výběr dodatečných informačních materiálů pro lektory, kteří se osobně zúčastnili seminářů, aby informovali zdravotní sestry z institucí pro léčbu závislosti na tabáku
- Rozhovor v rozhlasovém pořadu pro informování obyvatelstva o léčbu závislosti na tabáku
- Srpnové setkání se zástupcem Světové zdravotnické organizace v Moldavsku, ve kterém jsme prezentovali projekt EE-COE II a diskutovali o možnostech organizace společných aktivit pro zdravotní sestry ze škol a studenty středních škol týkající se léčby závislosti na tabáku
- Navázání vztahu s Národním střediskem veřejného zdraví zodpovědným za realizaci Národního programu proti kouření

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

RUMUNSKO

V Bukurešti, v Hotelu Ibis, se 12. května 2018 konala **Národní konference na téma „ZDRAVOTNÍ SESTRY JAKO VEDOUČÍ HLAS – ZDRAVÍ JE LIDSKÉ PRÁVO“** na připomenutí národního Dne zdravotních sester. Konference měla na 60 účastníků, mezi nimiž byly zdravotní sestry, pedagogové a studenti z různých částí země. Během konference byly prezentovány práce na šíření výsledků EE-COE II projektu s názvem „Vzdělávání vedoucích pracovníků v ošetrovatelství pro léčbu závislosti na tabáku“, jakož i jednotlivé kroky projektu, nabízené aktivity (např. semináře, veřejné události, informace o elektronickém vzdělávání, šíření informací a výsledků), přičemž následovala prezentace výsledků Mini grantů za rok 2017.

Účastníci národní konference v Bukurešti z 12. května 2018

20. června 2018 tým zorganizoval veřejnou událost a osobní seminář ve městě Sibiu.

• Veřejná akce v Sibiu

Účast na veřejné události čítala na 50 studentů ošetrovatelských služeb v doprovodu ředitele veřejné zdravotnické školy a tří učitelů. Téma naší prezentace bylo „Kouření zabíjí, podporujte zdraví“. Se studenty jsme diskutovali o kouření, s ním spojenými zdravotními riziky a o přínosu přijetí zdravého životního stylu. Rumunská asociace zdravotních sester uzavřela se zdravotnickou školou v Sibiu dohodu o spolupráci.

• Osobní seminář v Sibiu

21. června 2018 se v Sibiu konal seminář o Vzdělávání vedoucích pracovníků v ošetrovatelství na téma kontroly tabáku. Seminář byl uspořádán ve Vojenské nemocnici. Semináře se účastnilo 40 zdravotních sester (z nichž čtyři byly kuřačky) a tři doktoři; jedním z nich byl ředitel nemocnice. Slíbil, že na webových stránkách nemocnice zveřejní několik řádků textu s obrázkem. S Vojenskou nemocnicí v Sibiu jsme podepsali dohodu o spolupráci. Seminář u sester vzbudil velký zájem a doufaly, že se v rámci dalších vzdělávacích akcí v Sibiu znovu setkáme.

Skupinové foto s účastníky semináře v Sibiu

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

SLOVINSKO

V květnu 2018 jsme uspořádali **Seminář na kontrolu tabáku v lublaňském komunitním zdravotním středisku**. Mezi pozvanými byly zdravotní sestry z různých zdravotních center ze Slovinska. Na pozvání reagovalo celkem 20 registrovaných sester. Seminář sledovaly s nadšeným zájmem a vyjádřily ochotu uplatnit nově nabyté zkušenosti v denní praxi. Dále byly také uděleny **tři Mini granty**, aby aktivity v lublaňském komunitním zdravotním středisku mohly pokračovat.

Další seminář je naplánovaný na září 2018, přičemž je opět pozváno 20 registrovaných zdravotních sester z Univerzity psychiatrické kliniky v Lublani a Univerzity rehabilitačního institutu v Lublani. Seminář se bude realizovat ve studijním centru Fakulty zdravotní péče Angely Boškinové v Lublani.

Mezi studenty jsme zvýšili **povědomí o nepříznivých zdravotních účincích tabáku** pomocí propagačních letáčků a plakátů Kontroly tabáku. Na první den výuky v září 2018 chystáme zorganizovat aktivitu pro studenty s cílem zvýšit jejich povědomí o škodlivých účincích kouření.

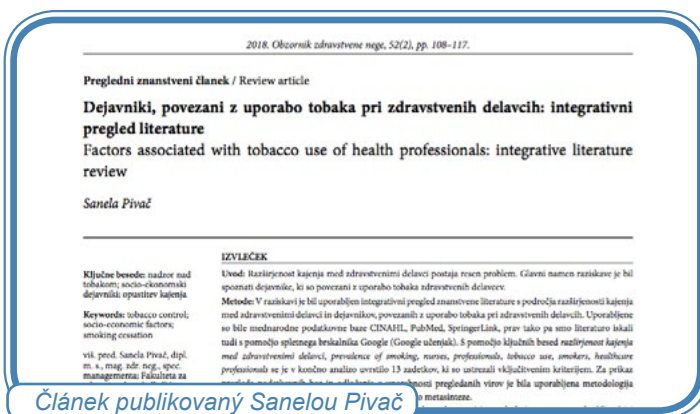
Ve slovinském ošetrovatelském časopise byl **publikován článek s názvem „Faktory spojené s užíváním tabáku mezi zdravotníky: integrativní literární přehled“** napsaný Sanelou Pivač, vrchní sestrou EE-COE II. Mezi klíčová zjištění článku patřila skutečnost, že kouření mezi zdravotníky je spojeno s sociálně ekonomickými faktory, věkem, pohlavím, nižším dosaženým vzděláním, nižším příjmem a pracovním prostředím. Je třeba podporovat programy na propagaci nekuřáctví a zdravotníci musí být motivováni, aby zaujali role vzorů. K dispozici je elektronická verze článku.*

Slovinský národní institut veřejného zdraví (NIPH) na oznámil, že 24% dospělých ve Slovinsku kouří. Celkem 63% obyvatel uvedlo, že poprvé kouřili před dosažením věku 18 let; 99% kuřáků uvedlo, že poprvé kouřili ve věku 25 a níže. Dále 40% patnáctiletých uvedlo, že kouření zkusili a 9% z nich kouří denně (NIPH, 2018).

Seminář na kontrolu tabáku v lublaňském komunitním zdravotním středisku

Při této příležitosti vytvoříme také plakát a studenti budou motivováni vyměnit cigarety za ovoce.

Článek publikovaný Sanelou Pivač

Jako fakulta jsme si vědomi, jak důležité je podporovat nekuřácké chování a zavádět nekuřáctví jako samozřejmost v našich vzdělávacích procesech.

„Faktory spojené s užíváním tabáku mezi zdravotníky: integrativní literární přehled“, Pivač Sanela. *Obzornik zdravstvene nege: strokovno glasilo Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije*, ISSN 1318-2951, 2018, vol. 52, no. 2, pp. 108-117, charts.

*<https://doi.org/10.14528/snr.2018.52.2.188>

<https://obzornik.zbornica-zveza.si/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/188>

ZPRÁVY Z JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

♥ SLOVENSKO

.....
První osobní seminář tohoto roku byl uspořádán 22. června v Levicích. Seminář s celkem 20 účastníky vedla Barboara Abrmanová, vrchní sestra. Mezi účastníky byl i fyzioterapeut, který se o dané téma velmi zajímal. Sestry o téma projevily zájem a souhlasily s námi v tom, jak je důležité zdravotní sestry více zapojit do prevence kouření.

Osobní seminář v Levicích

Projekt Sestry východní Evropy – Centrum excelence pro kontrolu tabáku II byl umožněn díky grantu nadace Bristol-Myers Squibb na pokračování edukačních aktivit pro sestry ve střední a východní Evropě v kontrole tabáku